

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж. 3227/16
13.10.2016. године
Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Новом Саду, у већу састављеном од судија Здравка Василића, председника већа, Снежане Глушчевић Симовљевић и Весне Сладојевић, чланова већа, у парници **тужиоца АА** из ..., против **тужене ББ**, коју заступа Републички јавни правобранилац, Одељење у Новом Саду, ради накнаде рехабилитационе штете, одлучујући о жалби тужиоца против пресуде Вишег суда у Новом Саду П. 364/15 од 30.5.2016. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

Жалбу тужиоца **ОДБИЈА** и пресуду Вишег суда у Новом Саду П.364/15 од 30.5.2016. године у побијаном делу (став 1 изреке) **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П. 364/15 од 30.5.2016. године одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име рехабилитационог обештећења-материјалне и нематеријалне штете исплати укупан износ од 72.652.287,65 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и то по основу обављеног а неплаћеног рада у редовно радно време износ од 10.504.000,00 динара, обављеног а неплаћеног прековременог рада износ од 15.978.900,00 динара, губитка плата за време незапослености по престанку лишења слободe износ од 107.187,66 динара, разлике у личном доходу пре и после штетног догађаја износ од 8.215.200,00 динара, губитка пензија износ од 4.409.999,99 динара, губитка бенефицираног радног стажа износ од 3.550.000,00 динара, новчане накнаде за психички-душевни бол због противправног лишења слободe износ од 10.000.000,00 динара, новчане накнаде за психички-душевни бол због смрти блиског лица-оца износ од 10.000.000,00 динара и новчане накнаде за претрпљени страх износ од 10.000.000,00 динара, као и да му накнади трошкове парничног поступка, све у року од 8 дана од достављања пресуде (став 1 изреке). Одбијен је захтев и тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси (став 2 изреке).

Против пресуде у делу одлуке о главном захтеву и трошковима парнице благовремену жалбу је изјавио тужилац, побијајуће је из свих законских разлога.

Апелациони суд је испитао пресуду у побијаном делу, сагласно одредби члана 386. ЗПП-а, и налази да жалба није основана.

Првостепена пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 2. тач. 1 до 3, 5, 7. и 9. ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Неосновано тужилац жалбом указује на битне повреде одредаба парничног поступка из чл.374 ст.2 тач.12 ЗПП-а, јер насупрот жалбеним наводима побијана пресуда садржи јасне и непротивречне разлоге о битним чињеницама за одлуку о захтеву тужиоца.

У првостепеном поступку је утврђено да је ВВ рођен ... године од оца ГГ и мајке ДД, у месту ..., Општина ..., Република..., преминуо ... године. Био је ожењен ЋЋ, рођена ЕЕ и имали су једно дете, сина АА рођеног ... године, овде тужиоца. ВВ је као официр ЈНА ухапшен ... године а пуштен на слободу ... године. За време лишења слободе је био на Голом отоку. Тужилац је у време хапшења његовог оца имао две године. Дана ... године тужилац је поднео захтев за рехабилитацију ВВ. Дана 2.4.2013. године Виши суд у Новом Саду је донео решење Рех.199/12 којим је у ВВ у потпуности рехабилитован, и којим је утврђено да је пресуда Војног суда у Новом Саду бр. 167/53 од 30.6.1953. године ништава и да су ништаве правне последице наведене пресуде. Тужилац се потом обратио Министарству правде са захтевом за рехабилитационо обештећење на основу ког захтева је тужиоцу достављен предлог споразума о рехабилитационом обештећењу, који је тужилац потписао, и након потписивања га вратио Министарству правде. У чл. 1. Споразума Република Србија-Министарство правде се обавезала да тужиоцу исплати износ од 90.560,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове које је претрпео због лишења слободе свога оца с обзиром да је за то време растао без родитељског (очевог) старања. У чл. 3 Споразума је наведено да тужилац прихвата износ из чл. 1 Споразума као рехабилитационо обештећење и да се одриче права да по овом основу потражује већи износ. У чл. 4 Споразума је регулисано да стране потписнице сагласно констатују да су међусобна права и обавезе по основу рехабилитационог обештећења на име накнаде нематеријалне штете уређена и да је спорни правни однос закључењем Споразума регулисан у потпуности. Министарство правде је дана 8.7.2015. године донело Решење којим је утврђено да је постигнут Споразум са тужиоцем. Дана 31.7.2015. године у складу са Споразумом извршена је исплата тужиоцу. У преосталом делу чињеничног утврђења жалилац се упућује на садржину првостепене пресуде ради избегавања понављања.

Правилно је првостепени суд, ценећи писмене доказе приложене списима предмета и исказ тужиоца, утврдио чињенично стање, на које је правилно применио материјално право када је одбио захтев тужиоца.

Према одредби члана 26. став 1. Закона о рехабилитацији једино рехабилитовано лице (у конкретном случају пок. отац тужиоца ВВ) има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде његових права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Стога право на све захтеване видове материјалне штете (неплаћени рад у редовно радно време и прековремени рад, накнада за време незапослености, разлика у личном доходу, губитак пензије, губитак бенефицираног радног стажа) припада само рехабилитованом лицу, а не и тужиоцу као његовом законском наследнику. Тужилац би та права могао остварити једино по праву наслеђа односно евентуалном аналогном применом правила о наслеђивању. Према одредби чл. 1. ст. 1. Закона о наслеђивању заоставштину чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти. У та права несумњиво спада и право на накнаду материјалне штете које је припадало оставиоцу. Међутим с обзиром на то да је правни претходник тужиоца преминуо ... године (дакле знатно пре доношења Закона о

рехабилитацији, па самим тим и подношења захтева за његову рехабилитацију од стране тужиоца-његовог законског наследника) тужилац нема никаква права у односу на евентуалну материјалну штету коју је трпело рехабилитовано лице. Наиме то право, у време смрти оца тужиоца (... године) несумњиво није припадало ни оцу тужиоца, те стога није чинило његову заоставштину, због чега га ни тужилац (као законски наследник) није могао наследити.

Одредбом чл.7. ст.5. Закона о рехабилитацији је прописано да захтев за рехабилитацију могу поднети деца рехабилитованог која су, за време трајања повреде права и слободе родитеља, рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног, другог или оба родитеља. Према одредби члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији рехабилитовано лице и лице из члана 7. тачка 5) овог закона има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Тужиоцу, као лицу из одредбе чл.7. ст.5. Закона о рехабилитацији, са основом у одредби чл.26. ст.3. Закона о рехабилитацији припада право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе оца. Међутим како је тужилац са туженом, дана 1.6.2013. године закључио напред наведени Споразум о рехабилитационом обештећењу, којим се тужена обавезала да тужиоцу по том основу (накнада нематеријалне штете за душевне болове које је претрпео због тога што му је отац био лишен слободе и што је растао без родитељског старања свог оца) исплати износ од 90.560,00 динара, који износ је тужилац прихватио као рехабилитационо обештећење, одричући се права да по овом основу потражује већи износ, тиме је тај спорни правни однос између тужиоца и тужене регулисан у потпуности. Како је тужилац са туженом споразумом регулисао право накнаде нематеријалне штете из члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији, која је јединствен вид нематеријалне штете због душевних болова због лишења слободе родитеља, а право на евентуалну другу нематеријалну штету му Закон о рехабилитацији и не признаје, правилно је првостепени суд његов захтев за накнаду нематеријалне штете због претрпљеног страха, због душевних болова због лишења слободе оца и душевних болова због смрти блиског лица (са напоменом да отац тужиоца није преминуо у периоду док је био на издржавању казне већ је преминуо ... године) одбио као неоснован.

Неосновани су и жалбени наводи тужиоца да је предметни споразум зеленашки јер тужилац није доказао постојање услова из одредбе чл.141. ст.1 ЗОО, при чему се посебно мора ценити околност да је предлог споразума (у виду понуде) достављен тужиоцу на кућну адресу, те да га је након потписивања тужилац доставио надлежном органу тужене. Тужилац као разлог ништавости споразума истиче разлику у висини износа накнаде која му је на основу споразума исплаћена и накнада које се исплаћују у судском поступку, указујући на заблуду (то потврђује навод пуномоћника тужиоца са рочишта главне расправе од 8.3.2016. године, где наводи да је тужилац био у заблуди јер је сматрао да се ради само о неспорном делу штете). Како се ради о мани воље, ти наводи тужиоца су без основа имајући у виду околност да тужилац није истицао захтев за поништај Споразума због мана воље (конкретно заблуде) позивом на одредбу чл. 111. ЗОО што би, са изнетих разлога, морало претходити његовом захтеву за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе оца.

Ценећи наведено правилан је закључак првостепеног суда да је тужилац у конкретном случају располагао диспозитивним правом и потписујући споразум

прихватио његову садржину, одричући се права да по истом основу захтева већи износ и потврђујући да је потписивањем Споразума спорни правни однос између странака уређен и регулисан у целости.

Како се у конкретном случају не ради о ситуацији коју регулише одредба чл. 27. ст. 3 Закона о рехабилитацији (ако захтев из става 2. овог члана не буде усвојен или по њему Комисија за рехабилитационо обештећење не донесе одлуку у року од 90 дана од дана подношења захтева, подносилац захтева може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете, а ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, тужба се може поднети у погледу остатка захтева), и по оцени овога суда странке предметним Споразумом у целости регулисале спорни правни однос, јер се тужилац одрекао права да по основу рехабилитационог обештећења (за душевне болове због лишења слободе оца јер је у том периоду растао без родитељског старања оца) потражује већи износ. Надаље с обзиром да се ради о јединственом виду нематеријалне штете које припада лицу из одредбе чл.7. ст.5. Закона о рехабилитацији, правилно је првостепени суд одлучио када је одбио и захтеве тужиоца за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх и за душевне болове због смрти блиског лица.

Остали жалбени наводи тужиоца нису битни због чега нису посебно ни цењени, позивом на одредбу члана 396. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка правилно је донета, на основу одредбе члана 153.,154.,162 и 163 ст. 1-4. ЗПП-а, због чега је иста потврђена.

Са напред наведених разлога, применом одредбе чл. 390. ЗПП-а, жалба тужиоца је одбијена а пресуда као правилна и законита потврђена.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-судија,

Здравко Василић, с.р.

зто:

Напомена:

Рев 190/2017 од 28.04.2017. године, одбијена је као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3227/16 од 13.10.2016. године.